

11. stranica

Županijski Hrvatski bal u Sambotelu. Na slici organizatori, Prisičani i „Židanske zvijezdice“ sa časnim gostima

Bačinsko prelo

6. stranica

Katolijske poklade

7. stranica

Dobar glas keresturskoga Svinjokoljskog festivala prešao granicu

14. stranica

Komentar

Nemjerljivo materijalnim dobrima

Po svemu sudeći, dosadašnje mjere Vlade Mađarske u svrhu povećanja nataliteta, rodnosti nisu bile najuspješnije. Unatoč uvođenju mnogih povlastica za mlade obitelji, broj stanovnika u našoj zemlji iz godine u godinu opada. Prema statistikama, 2007. godine u našoj je zemlji živjelo (bilo prijavljeno) 10 066 158 stanovnika, a 2018. godine već samo 9 778 371. Od nove godine vlada nadalje nastoji motivirati mlade parove na odgoj djece proširivanjem povlastica za one roditelje koji su voljni dvoje, troje, četvero ili možda više djece odgajati. Daje zamamnu potporu za obnovu rabljenih stanova, za kupnju auta, majka s četvero djece bit će oslobođena plaćanja poreza, i da ne nabram dalje. Koliko će te mjere pozitivno utjecati na natalitet naše zemlje, saznat ćemo tek za nekoliko godina. Hoće li biti „mamac“ dovoljan da se mladi odluče za odgajanje više djece, jer onaj tko odgovorno razmišlja o utemeljenju obitelji i odgoju više djece, načisto je s time da treba za njega osigurati najmanje 18 bezbrižnih godina, a ako nastavi školovanje, još i dodatne godine, a da to osigura, potrebno mu je zdravlje i sigurno radno mjesto s odgovarajućom zaradom. Iskreno, nekako mi je to sve „jadno“. Zar se već i djece mora mjeriti u nekakvim povlasticama, kao da je roba? Ne mogu izostaviti ni to da se za prvo dijete daje manje povlastica, za drugo nešto više, a za treće još više? Mislim da je i prvo dijete jednako toliko važno kao drugo ili treće, u njegov odgoj treba isto toliko ulagati kao u drugo ili treće! Bilo kako gledam na te mjere, smetaju mi, bez obzira da je to možda ipak neka pomoć mladim bračnim parovima (samo onima koji se i službeno vjenčaju). Možda sam staromodna, ali mislim da ljudi ili žele ili ne žele imati djecu, ako žele, ono će sigurno dobiti takvu ljubav u obitelji da će zdravo rasti i imati dobar primjer za dalje utemeljenje svoje obitelji. Ne znam hoće li biti takvih parova koji će odlučiti imati dijete zbog državnih potpora. Možda će i biti, ali nadam se da neće to biti jedini razlog jer dijete je nemjerljivo materijalnim dobrima, ono je najljepši izvor veselja i radosti u životu onih parova koji ga odista žele i bez toga koliko će im potpore dodijeliti država.

beta

Glasnikov tjedan

mijenila molbama narodnosnih zajednica u Mađarskoj. U prvom je krugu raspodjele podijeljeno 951 milijun forinta, i to zahtjevima koje su pojedinačno predale državne samouprave trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Soltész je istaknuo da će se u 21 naselju temeljem pojedinačnih zahtjeva ostvariti 52 ulaganja uglavnom u javne obrazovne ustanove njih 24, 7 potpora dotiču crkvu i vjerski život, a 3 potpore se vežu uza samoupravljanje. Državni je tajnik podsjetio da je lani za ove ciljeve bilo na raspolaganju ukupno 850 milijuna forinta. Reče da su narodnosne samouprave u proteklom godinama u svoje održavanje preuzele brojne ustanove, te danas 87 odgojno-obrazovnih ustanova u održavanju je trinaest narodnosnih zajednica u Mađarskoj. Taj je broj 2010. godine bio svega 12. Podsjetimo da je 2000. godine prva odgojno-obrazovna ustanova u Mađarskoj koju je preuzela neka od trinaest narodnosnih zajednica bila santovačka Hrvatska škola koju je tada pionirski preuzela

Državni tajnik za crkvene i narodnosne veze Ureda premijera Miklós Soltész 21. veljače izjavio je da su dodijeljena sredstva iz fonda za ulaganja koji je mađarska vlada iz državnoga proračuna na-

Hrvatska državna samouprava. Od tada je mnogo vode proteklo ispod mosta, a HDS je 2012. godine u svoje održavanje preuzeo Hrvatski vrtić osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krležu, a 2014. godine koljnofska je Hrvatska samouprava bila prva i do danas jedina mjesna hrvatska samouprava u Mađarskoj koja je preuzela na održavanje Osnovnu školu Mihovila Nakovića. Nakon dvije godine spomenuta Samouprava preuzela je u održavanje i koljnofski vrtić. Ovih dana Hrvatska državna samouprava utemeljuje Hrvatski vrtić i osnovnu školu Mate Meršića Miloradića u Sambotelu. Za obnovu

zgrade, u kojoj će od jeseni biti spomenuti vrtić i škola, iz spomenutoga fonda dodijeljeno je HDS-u 46,7 milijuna forinta.

Državni tajnik Soltész govoreći o vladinoj potpori narodnostima u Mađarskoj, ukazao je da se svota potpore u posljednjih devet godina učestvovala. Državni se tajnik osvrnuo i na sjednicu Mađarskog parlamenta održanu

20. veljače kada su u raspravi oko vladinog izvješća o položaju narodnosti u Mađarskoj od veljače 2015. do veljače 2017. zastupnici Jobbika, Mađarske socijalističke stranke i Demokratske koalicije pokazali, po državnom tajniku, „u potpunosti neprihvatljivo ponašanje prema narodnostima“. Raspravu su iskoristili, posebice Jobbik, kako bi opet dokazali rasizam, mržnju koja je u njima u prvom redu prema Romima, ali su pokazali i nečuveno ponašanje i prema drugim narodnostima, kazao je državni tajnik.

Branka Pavić Blažetin

„HDS za obnovu zgrade budućega Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršića Miloradića u Sambotelu dobio 46,7 milijuna forinta.“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija; radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom, četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati. Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu. Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Fejsbukovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV

Objavljen godišnji iznos potpore iz državnoga proračuna za djelovanje

Povišena potpora za djelovanje mjesnih i područnih narodnosnih samouprava za 2019. godinu

Sukladno Prilogu broj 9 Zakona o državnome proračunu Mađarske za 2019. godinu, Temeljni fond ábor Bethlen z. o. o. (Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.) ovih je dana na svom portalu (<http://bgazrt.hu/tamogatasok>) objavio iznos potpore za djelovanje mjesnim i područnim (glavnogradskim i županijskim) narodnosnim samoupravama za 2019. godinu.

U odnosu na prošlu godinu nema promjena u načinu financiranja mjesnih i područnih samouprava. Kao i prije, diferencirana potpora mjesnim i područnim narodnosnim samoupravama iz državnog proračuna dijeli se na potporu za djelovanje, i to diferencirano prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine, i na dodatnu potporu za obavljanje javnih zadaća, točnije za obavljene javne zadaće, a na temelju vrednovanja (bodovanja) zapisnika prethodne kalendarske godine. Kao što je poznato, od 2014. godine iznos je opće potpore diferenciran prema podacima popisa pučanstva iz 2011. godine. Potpora za djelovanje daje se pod određenim uvjetima, koji su umjesto prijašnje Vlade uredbe, regulirani narečenim Prilogom Zakona o državnome proračunu.

Ove godine nema promjena u uvjetima dodjele potpore za djelovanje, ali je povišen i okvirni i konkretni iznos godišnje potpore. Proračunom Mađarske za 2019. godinu ukupni okvirni iznos potpore za djelovanje 2070,7 milijuna forinta (lani sveukupno 1882,5 milijuna), raspodijeljen je u dva poglavlja: XI. Predsjedništvo Vlade 958,2 milijuna forinta, te XX: Ministarstvo ljudskih resursa 1112,5 milijuna. Dakle 188,2 milijuna forinta više, a godišnji iznos potpore 129 000 više, dakle 520 000 po samoupravi (lani 391 000 forinta).

Pravo na potporu ima svaka narodnosna samouprava – uključujući i preustrojenu od samouprave naselja u narodnosnu – koja je 1. siječnja 2019. upisana u registar narodnosnih samouprava. Mjesna narodnosna samouprava ima pravo na dvostruki iznos utvrđene godišnje potpore, dakle na 1 040 000 forinta (lani 782 000 forinta) ako se u naselju prigodom posljednjeg popisa pučanstva pripadnikom dane narodnosti izjasnilo više od 50 osoba. Područna narodnosna samouprava, jednako kao i prije, ima pravo na dvostruki iznos (200 %) utvrđene godišnje potpore (dakle na 1 040 000 milijuna), ako je u županiji (također i u glavnome gradu) broj registriranih mjesnih samouprava (glavnogradskih odnosno okružnih) dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave, najmanje 10, a najviše 20; – ima pravo na četverostruki iznos (400 %) utvrđene godišnje potpore, dakle na 2 080 000 forinta (lani 1 564 000 forinta) po samoupravi ako je broj registriranih mjesnih (glavnogradskih okružnih) samouprava dane narodnosti – uključujući i preustrojene mjesne samouprave – veći od 20.

S obzirom na broj mjesnih hrvatskih samouprava po županijama, opća potpora u narečenom iznosu (2 080 000 forinta) dodijeljena je samo Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije. Ostala je dakle određena neujednačenost u financiranju koja samo djelom razlikuje potporu jedne mjesne i županijske samouprave koje dobivaju isti iznos od 1 042 000 forinta. Međutim, neosporno je da sedmočlana vijeća županijskih samouprava imaju više troškova putovanja oko održavanja sjednica nego mjesne samouprave.

Napomenimo da će se iznos potpore za djelovanje doznačiti u dva obroka; prvi do 30. siječnja, a drugi do 30. lipnja.

Dodajmo da će se odluka o dodjeli iznosa potpore mjesnim i područnim samoupravama za obavljanje javnih zadaća objaviti do 15. travnja ove godine. Pošto je do 15. prosinca 2018. godine trebalo dostaviti zapisnike prošlogodišnjih sjednica, nakon vrednovanja odnosno bodovanja, između 1. i 16. ožujka nadležni će ministar objaviti dodijeljene bodove i nadnevke sjednica na što se može dati primjedba sa svom potrebnom dokumentacijom.

U odnosu na ovu godinu neće biti bitnih promjena u načinu uporabe potpore i njezinu obračunu. Primjerice, potpora za djelovanje za 2019. godinu, koja se kao i do sada mora potrošiti najkasnije do 31. prosinca, može se upotrijebiti osim na neposredne troškove djelovanja i na obavljanje javnih zadaća. Mjesne i područne samouprave potporu za obavljanje javnih zadaća za 2019. godinu mogu upotrijebiti (potrošiti) do 31. prosinca 2020. godine, a njome se moraju obračunati najkasnije do 15. ožujka 2021. godine. Uz financijski obračun morat će se priložiti cjelokupan sažetak o svim računima i isplaticama.

Pripremio: S. B.

Javni poziv Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2019. godinu. Radi promicanja veza i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2019. godinu. Više na: <http://www.hrvatiizvanrh.hr/hr/natjecaj/216/javni-poziv-za-prijavu-posebnih-potreba-i-projekata-od-interesa-za-hrvate-izvan-republike-hrvatske-u-svrhu-ostvarenja-financijske-potpore-za-2019-godinu>

Prijava projekata, odnosno prijava za pomoć ugroženim pojedincima podnosi se u elektroničkom i papirnatom obliku. Ispunjeni e-prijavni obrazac potrebno je ispisati i ovjeriti te zajedno s ostalom traženom dokumentacijom u papirnatom obliku, dostaviti poštom na adresu: Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Trg hrvatskih velikana 6, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska, s naznakom: „za Javni poziv za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2019. godinu“.

Ako prijavitelj – ugroženi pojedinac (C kategorija) ne može podnijeti prijavu u elektroničkom obliku, nju može podnijeti samo u papirnatom obliku putem Prijavnog obrasca C-papirnata prijava.

Rok je za podnošenje prijava u elektroničkom i papirnatom obliku 30 dana od dana objave Javnog poziva i traje zaključno do 18. ožujka 2019. godine.

POKLADJE

Pohod mohačkih bušara 2019.

Deset godina na popisu svjetske nematerijalne kulturne baštine

Velika pokladna priredba pod nazivom Bušarski pohod u podunavskom gradiću Mohaču ove se godine priređuje od 28. veljače do 5. ožujka, od malih poklada (četvrtak) do pokladnog utorka. Posrijedi je tradicijski običaj mohačkih Hrvata Šokaca, Crkveni ga izvori prvi put spominju davne 1783. godine. Međudobno je ovaj običaj prerastao u veliki šestodnevni društveni i kulturni događaj, najvažniju godišnju priredbu grada Mohača koja svake godine privlači više od petsto bušara i na desetke tisuća posjetitelja iz cijelog svijeta. Vrhunac je spaljivanje lijesa na središnjem trgu koji simbolično predstavlja spaljivanje zime i iščekivanje proljeća. Svakodnevne povorke mohačkih bušara ulicama i središtem grada obogaćene su brojnim kulturnim i zabavnim sadržajima, izložbama, bušarskim i obrtničkim radionicama, plesačnicama, koncertima, nastupima mohačkih i gostujućih KUD-ova te orkestara. Od 2009. godine upisan je na popis svjetske nematerijalne kulturne baštine.

Već po tradiciji, Bušarski pohod počinje u četvrtak, na male poklade (28. veljače), veselicom malih bušara jankela. U prijepodnevnim satima u pohodu jankela sudjeluje i hrvatska skupina Eötvöseva vrtića, a od 15 sati polazi pokladna povorka od Šokačke čitaonice do Széchenyijeva trga gdje se na središnjoj otvorenoj pozornici od 15.20 predstavljaju dječje plesne i bušarske skupine. U predvečernjim satima održava se i redovita godišnja

Foto: MTI

skupština Čitaonice mohačkih Šokaca. Navečer se priređuje plesačnica u Domu „Dunav“ (Ulica szabadság 4 – 6) uz sudjelovanje tamburaških sastava „Dunavkinje“ i „Mladi tamburaši“.

Uz predstavljanje KUD-ova, orkestara i bušarskih skupina, u petak, 1. ožujka, od 14 sati na Széchenyijevu i Deákovu trgu, u 17 sati u Kossuthovu kinu otvara se izložba larfa, bušarskih rekvizita i tradicijskih predmeta, ove godine i izložba slika Marije Pečuvac „Slike iz života Šokaca“. Sudjeluju Orkestar „Šokadija“ i gajdaši. Na Széchenyijevu trgu od 16 sati predstavlja se KUD „Zora“, slijedi plesačnica. istodobno u Osnovnoj umjetničkoj školi „Lajos Schneider“ održava se natjecanje u na-

rodnoj pjesmi i glazbi, te Međunarodni pokladni susret gajdaša. Dan završava Šokačkim balom.

U subotu, 2. ožujka, u Bušarskom domu od 10 sati organizira se kuhanje uza sudjelovanje skupine „Veseli bušari“. Od 14 do 18 sati u Ulici síp priređuje se „Veselje s bušarima“.

Na poklade, u nedjelju, 3. ožujka, u Kossuthovu kinu od 10 sati priređuje se već uobičajeni narodnosni program folklornih skupina. Od 12.30 okupljanje je na Šokačkoj skeli i prelazak bušara čamcima preko Dunava. Slijedi polaganje vijenaca kod spomen-ploče Stipana Pavkovića „Patka“ u Ulici gólya 36, zatim okupljanje na Kolišću i polazak povorke do središnjeg trga, a od 15.30 pozdravne su riječi mohačkoga gradonačelnika, zatim polaganje lijesa na Dunav kod mohačke skele te spaljivanje lijesa na lomači. Od 20 sati na plesačnici svira garski Orkestar „Bačka“.

U ponedjeljak, 4. ožujka, u Šokačkoj čitaonici u 13.30 upriličit će se polaganje vijenaca kod spomen-ploče „šokačkog slavuja“ Anke Kršić. Sudjeluje Orkestar „Komšiluk“. Slijedi obilazak šokačkih domova na Kolišću i okolnim ulicama.

Nakon okupljanja na Kolišću na pokladni utorka, 5. ožujka,

povorka bušara polazi na središnji trg, a od 18 sati spaljivanjem lijesa (zime) na lomači, bučenjem, plesom i veseljem završava ovogodišnji Bušarski pohod.

S. B.

Program prekogranične suradnje INTERREG V-A Mađarska – Hrvatska

Otvoren je drugi Poziv na dostavu projektnih prijedloga u okviru Programa prekogranične suradnje Interreg V-A Mađarska – Hrvatska. Financira se iz Europskog fonda za regionalni razvoj te pridonosi Europskoj teritorijalnoj suradnji kao drugom cilju Kohzijske politike 2014. – 2020. Poziv je otvoren od 31. siječnja do 30. svibnja 2019. Radi se o bespovratnim sredstvima ≈ 20.8 milijuna eura.

PRIORITETNE OSI/SPECIFIČNI CILJEVI OTVORENI ZA PRIJAVU U DRUGOM POZIVU:

2 – Održivo korištenje prirodnih i kulturnih dobara

2.1. Promicanje mogućnosti korištenja prirodnog i kulturnog nasljeđa kao turističkih znamenitosti s mogućnošću stvaranja prihoda.

2.2. Obnova ekološke raznolikosti u pograničnom području.

Prioritetna os 2 ima za cilj očuvanje, zaštitu, promociju i razvoj prirodnog i kulturnog nasljeđa (razvojem turizma, izgradnjom biciklističkih staza i sl.) te očuvanje i obnovu bioraznolikosti i tla.

Prioritetna os 3 – Suradnja

3.1.: Uključivanje većega broja društvenih i institucionalnih dionika u prekograničnu suradnju.

Prioritetna os 3 ima za cilj poboljšanje institucionalnih kapaciteta i stvaranje učinkovite javne uprave promicanjem suradnje u zakonodavstvu i administraciji između građana i ustanova.

Prioritetna os 4 – Ulaganje u obrazovanje

Specifični cilj 4.1. Jačanje uloge obrazovnih ustanova kao in-

tektualnih središta za povećanje baze specifičnih mjesnih znanja u regiji.

Prioritetna os 4 ima za cilj ulaganje u sve razine obrazovanja i osposobljavanja, uključujući strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje razvojem infrastrukture za obrazovanje i osposobljavanje.

Projekti moraju uključivati najmanje dva prekogranična partnera iz prihvatljivoga programskog područja.

Programsko područje obuhvaća sljedeće NUTS III jedinice (županije):

u Hrvatskoj Međimursku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku, Bjelovarsko-bilogorsku, Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku županiju, a u Mađarskoj Zalsku, Baranjsku i Šomođsku županiju.

Prihvatljivi prijavitelji: tijela javne vlasti (regionalna/županijska i mjesna uprava), tijela čija je djelatnost uređena javnim zakonima (npr. ustanove za zaštitu okoliša, turističke zajednice, obrazovne ustanove), neprofitne organizacije, EGTS.

Dobava za drugi poziv iznosi oko **20,8 milijuna eura**, a veličina potpore iznosi **do 85 %** za prijavitelje iz Hrvatske. Poziv na dostavu projektnih prijedloga biti će otvoren **od 31. siječnja 2019. do 3. svibnja 2019. do 15:00 (CET), a prijave moraju biti dostavljene elektroničkim putem sustava IMIS 2014-2020., isključivo na engleskom jeziku.**

Podrobnije informacije o pozivu i natječajna dokumentacija objavljeni su na web-stranici programa: <http://www.huhr-cbc.com/en/news/second-call-for-proposals-of-the-interreg-v-a-hungary-croatia-co-operation-program-2014-2020-launched/281>.

Za više informacija o pozivu, pomoć pri traženju partnera i ostala pitanja vezana uz program možete kontaktirati kontakt točke Zajedničkog tajništva programa u Čakovcu i Osijeku ili nacionalno tijelo.

Zajedničko tajništvo organizirat će informativne radionice tijekom trajanja poziva u prekograničnom području.

Informacije o mjestu održavanja radionica bit će objavljene na programskoj stranici/ stranici Strukturalni.fondovi.hr.

Laptop za dar Hrvatskoj školi u Sambotelu

Uprav na četvrtak, 14. februara, drugačije i Otvorenoga dana Hrvatske škole, pao je posjet dr. Viktora Kohuta, glavnoga direktora Tvrtke vodo-inštalacije u Željeznoj županiji, sa sjedištem u Sambotelu, i glasnogovornika firme dr. Andraša Handlera, ki su 2. razred Hrvatske škole u Sambotelu presenetili poklonom. Edita Horvat-Pauković, odgovorna za ovu ustanovu, a ujedno i direktorica Dvojezične škole u Petrovom Selu, sa slijedećimi riči je pozdravila goste: „Draga dico! Dopustite mi da vam predstavljam mojega bivšega učenika iz Petrovoga Sela dr. Viktora Kohuta ki je sad generalni direktor jedne važne firme u Sambotelu, i želji vašem razredu prikladati jedan mali dar.“ Gost se je potom na hrvatskom jeziku obrnuo nazočnim i spomenuo je prijatelja Tibora Szabadosa, oca jedne školarice 2. razreda, da je on rekao, svaka podrška ovoj ustanovi dobrodojde. „Laptop će se moći spojiti i pametnoj ploči i svaki put kad ga koristite, mislite na nas i na to da kad budete veliki, ako ćete imati priliku, i vi darujte i pomozite drugim!“, istaknuo je Petrovišćan ki je još rekao da njeva firma i dosad, a i nadalje će rado podupirati hrvatske kulturne projekte, športska naticanja, i pravoda mu pri ovakovi prilika, kot Hrvat, i srce jače kuca. Ovo je samo mali poklon, a veliki simbol u historiji mlade ustanove, konstatirano je na kraju službenoga posjeta.

Tiho

Nastavljen niz pokladnih zabava u Bačkoj

Bačinsko prelo ove godine na Krečaru u Kalači

U organizaciji bačinske Hrvatske samouprave, 9. veljače održano je već tradicionalno Racko prelo koje je ove godine priređeno u gostionici „Plavi Dunav“ na obali Dunava u Kalači ili, kako vele tamošnji Hrvati, na Krečaru. Kako nam uz ostalo reče predsjednik Franjo Anišić, tjedan dana prije sve su ulaznice rasprodane, a mjesto su odabrali jer se dom kulture obnavlja. Veliko zanimanje ponajviše je zbog toga što je malo ovakvih prigoda kao spomenuto Prelo kada se svečano okuplja, druži i zabavlja. Tako se tristo gostiju, a možda i više, osim iz Bačina, okupilo iz okolnih naselja, ali i iz drugih regija, a odazvali su se i gosti iz Hrvatske.

Nakon intoniranja dviju himna, Prelo je otvoreno pjesmom Miše Jelića Svi na prelo koju su kazivali polaznici hrvatskoga jezika, učenici mjesne osnovne škole koje je pripremila učiteljica Marija Prodan. U ime domaćina i organizatora okupljene je pozdravio Franjo Anišić, predsjednik bačinske Hrvatske samoupra-

S izaslanstvom prijateljskog naselja iz Hrvatske

Učenici bačinske škole

Gosti i domaćini

ve, među njima posebno Josu Šibalina, predsjednika Županijske hrvatske samouprave, Sinišu Marinovića, predsjednika Mjesnog odbora, i izaslanstvo prijateljskog naselja Bačina iz Hrvatske, načelnicu sela Ilonu Žebić, te članove dušnočke, kalačke i santovačke Hrvatske samouprave. Ujedno je zahvalio poduzetnicima koji su podupirali organiziranje Rackog prela, osigurali vrijedne nagrade za tombolu. Naime, glavna je nagrada bila tjedan dana odmora na otoku Viru u Hrvatskoj.

– Zahvaljujem Hrvatskoj samoupravi sela Bačina koja ulaže mnogo napora kako bi se sačuvala tradicija, ne samo tradicija

prela nego i živa riječ zato da bi se očuvali Hrvati na ovim prostorima. Velik broj okupljenih potvrđuje da još ima onih koji skrbe za očuvanje običaja. Nazočnost izaslanstva prijateljskog naselja iz Hrvatske pak svjedoči o tome da se daje podršku ne samo Bačincima nego i svima nama ovdje na ovim prostorima. – naglasio je uz ostalo Joso Šibalin otvarajući ovogodišnje prelo, dodavši kako se prela čuvaju diljem Bačke u svim našim naseljima.

– Čast mi je što smo večeras s vama, što se možemo družiti i što možemo razvijati daljnje odnose, nadam se još dugo, dugo.

– reče uz ostalo Siniša Marinović zahvaljujući na pozivu, istodobno upućujući poziv Bačincima da uzvrate posjet ovoga ljeta na Maratonu lađa. On je ujedno domaćinima darovao sliku s prizorom Bačinskih jezera, kako reče, najljepših u Hrvatskoj. Uslijedila je razmjena darova, a tome se uz riječi dobrodošlice na mjesnome hrvatskom pridružila i načelnica Ilona Žebić.

Nakon pozdravnih riječi nastavljen je prigodni kulturni program učenika mjesne osnovne škole koji su izveli nekoliko omiljenih dalmatinskih hrvatskih pjesama i jedan zabavni ples, a zatim pozvali okupljene u kolo. Tijekom večeri okupljene je zabavljao garski orkestar „Bačka“, pa se igralo i pivalo do zore.

S. B.

Prepuna dvorana

Katoljske poklade

U organizaciji Hrvatske narodnosne samouprave 9. veljače organizirano je pokladno druženje Katoljaca i njihovih gostiju na priredbi naziva Ženske poklade. Okupljanje je počelo u kasnim poslijepodnevima satima s veljačkim sumrakom kada smo se uputili prema zgradi i dvorištu nekadašnjega katoljskog vrtića kako bismo zapalili pokladnu lomaču. Program dana nastavio se u mjesnom domu kulture uz nastup Male skupine KUD-a Tanac pod nazivom Pačići i vršendske Folklorne skupine. Slijedila je večera i pokladni bal uza svirku Orkestar Orašje.

Ovo baranjsko selce koje je ovih zimskih mjeseci ovijeno u maglu, kišu i sivilo prirode doima se pomalo napušteno. Broji između ostaloga i malu, ali marnu hrvatsku zajednicu okupljenu oko tamošnje Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Ružicom Kovačević Ivanković, zastupnicima Katicom Polić Erdorf i Vinkom Živkovićem. Još je radosnije srce vaše novinarkе kada među sudionicima programa prepozna mlade Katoljce koji su učenici bivši i sadašnji pečuške škole i gimnazije Miroslava Krleže, Martina, Mirka, Lucu... Njihovi su roditelji, među organizatorima dana, a pozivom na Ženske poklade oživili su dugu katoljsku ulicu i napunili dom kulture djecom i mladima, njihovim roditeljima te katoljskim Hrvatima. Reći će mi stariji: Baka je sve manje, nas je sve manje, a naše kuće u koje smo

uložili živote nemaju cijenu, djeca su se odselila u gradove, samo su rijetki ostali, ostaju...

Zapaljena lomača u dvorištu nekadaš-

njeg vrtića na trenutak nas je zagrijala i zagledali smo se u njezinu vatru i plamen, a najmlađi su i zaplesali oko nje te se i zapjevalo.

U gostoljubivost domaćina uvjerili smo se i ovoga puta, kolačići za svakoga s domaćom marmeladom, večera i toplina susreta. Radost što smo među njima. A na pozornici doma kulture zbor katoljskih Hrvata u narodnoj nošnji. Pokazali su oni svojim gostima, uz pratnju „Orašja“, kako još itekako znaju pjevati. Samo tako dalje, sastajemo se mi redovito i družimo, kaže Anka Divjak, članica zbora. Nakon njih pozornicu je zauzela mala skupina KUD-a Tanac, takozvani Pačići, a potom i veća skupina Pačića. Zadovoljni su i brojni roditelji koji su djecu dovezli u Katolj na nastup, zadovoljan je i voditelj KUD-a Tanac József Szávai. Vršendska Plesna skupina plesala je i pjevala splet šokačkih plesova svojega kraja te jednu mađarsku koreografiju. Dobri su bili ti mladi plesači, vješti i usklađeni, ide im u noge, a i nošnja im dobro stoji. Saznajemo kako s njima plesove uvježbava Dora Balatinac.

I tako polako! Netko svojoj kući, a netko još dugo u noć uz druženje i razgovore na katoljskome pokladnom balu!

Branka Pavić Blažetin

Pjevački zbor katoljskih Hrvata

„Pačići“, plesna skupina KUD-a Tanac

Prepun katoljski dom kulture

Hrvatski kalendar 2019, Croatica – listopad 2018, Budimpešta

Desetljećima naš godišnjak Hrvatski kalendar ne samo da je najtiražnije i najomiljenije izdanje nego umnogome pridonosi očuvanju i njegovanju materinske hrvatske riječi: „Jer hrvatski se jezik gubi u hrvatskim obiteljima, vrtićima, školama, ustanovama iz političkog i javnog života Hrvata u Mađarskoj. Sačuvajmo ga zajedno listajući i stranice Hrvatskog kalendara 2019, „oaze hrvatske pisane riječi u Mađarskoj“ koju punimo svježom izvorskom vodom“, stoji uz ostalo u uvodnoj riječi i pozivu glavne urednice Branke Pavić Blažetin s naslovom „Čvarsto“ na noge s materinskim jezikom.

Potkraj prošle godine u nakladi Izdavačke kuće „Croatia“ u Budimpešti je objelodanjen godišnjak Hrvata u Mađarskoj Hrvatski kalendar 2019. Odgovorni za nakladnika jest ravnatelj Izdavačke kuće Čaba Horvath, glavna urednica Branka Pavić Blažetin, članovi su uređivačkog odbora novinari Stipan Balatinac, Bernadeta Blažetin, Timea Horvat i Kristina Goher, a lektor Živko Mandić. Kalendar Hrvatskog kalendara za 2019. godinu priredila je Eva Filaković, kalendarske fotografije fotomjetnica Anja Džeko, Album „Iz Zagreba“, fotografije iz arhive Hrvatskoga glasnika na omotu Branka Pavić Blažetin, računalni slog Anna Kondor. Hrvatski je kalendar objelodanjen s potporom Fonda za razvoj ljudskih potencijala (Emberi Erőforrás Támogatáskezelő).

Na 240 stranica veličine A/5 u prvom dijelu nalazimo zanimljive napise vezane za najvažnije događaje u 2018. i 2019. godini, napise iz prošlosti Hrvata u Mađarskoj, ali i o važnim obljetnicama. O novom sazivu Mađarskog parlamenta, između ostalog o izboru 12 novih parlamentarnih glasnogovornika piše Branka Pavić Blažetin, a o dobitnici državnoga Narodnosnog odličja Timei Sili, zamjenici predsjednika erčinske Hrvatske samouprave novinarka Kristina Goher. Ladislav Heka piše o mađarsko-hrvatskom državniku, hrvatskom banu i mađarskom premijeru grofu Karlu (Dragutinu) Khuenu-Héderváryju o 170. obljetnici njegova rođenja. „Pastirče u Parlamentu“ napis je Josipa Mihovića posvećen istaknutomu društvenom, kulturnom i političkom djelatniku Pavelu Kiraliju, odnosno Ljubici Sili, istraživačici mjesne povijesti naselja Sepetnika i autorici knjige s narečenim naslovom. S naslovom „Lotar mi je selo najmilije“ Živko Mandić piše o povijesti toga baranjskog selca, uz prikupljene usmene narodne pjesme lotarskih kazivača. U drugom napisu s naslovom „Nacionalni pokret santovačkih Hrvata“ osvrće se na događaje prigodom 120. obljetnice napuštanja katoličke vjere i prijelaza dijela santovačkih Hrvata u pravoslavlje. Branka Pavić Blažetin predstavlja nam „Odgoj i obrazovanje u Kozaru“, a Stipan Balatinac prikaz „Iz povijesti santovačkoga Hrvatskog vrtića“ koji ove godine obilježava 70. obljetnicu postojanja. „Bilo što radite, dajte od sebe sve što možete“ riječi su santovačkoga župnog kantora Zsolta Siróka, s njime je razgovarao Živko Gorjanac. Taj nam autor predstavlja i sentivansku hrvatsko-njemačko-mađarsku obitelj Vörös. Hrvatski nam kalendar za 2019. godinu donosi i poticajnu propovijed mohačkog župnika Ladislava Bačmaija o blagdanu Snježne Gospe. U dijelu posvećenom mladima Vesna Bjedov piše nam „Erasmus boravak u Pečuhu 13. – 27. ožujka 2017.“, a Vjekoslav Blažetin o 47. Zagrebačkoj slavističkoj školi koja je održana u Dubrovniku. Napis o XIII. Državnom kampu

hrvatskoga jezika i kulture u Vlašićima na otoku Pagu, obogaćen je brojnim fotografijama i učeničkim radovima, te uradcima novinarske radionice. O projektu istraživanja materijalne i nematerijalne baštine panonsko-jadranskog prostora s hrvatskog motrišta, pod naslovom „Jantarska cesta v Hrvateh“, o događanjima koje je pokrenuo Koljnofac dr. Franjo Pajrić, čitamo iz pera novinark Timee Horvat. „Zeli su nam kaj smo meli, al hrvatsku dušu nesu mogli“ napis je Bernadete

Blažetin o tragičnoj obiteljskoj sudbini Marije Kanižai Prosenjak mračnih pedesetih godina prošloga stoljeća, pogubnih za pomurske Hrvate, ali i sve Hrvate u Mađarskoj. Bernadeta Blažetin predstavlja nam i spisateljicu Anu Čiček, rodnom Fičehaskinju. Napis Stjepana Blažetina „Podravske putnice“ posvećen je podravskim pjesnicima Josipu Gujašu Đuretinu, Đusi Šimari Pužarovu i Ladislavu Gujašu te njihovu stvaralaštvu. Na stranicama Kalendara čitamo i pjesme suvremenih pjesnika Hrvata u Mađarskoj (Stjepan Blažetin, Marko Dekić, Đuro Pavić, Matilda Bölcs). Kristina Goher prigodom svečanosti imenovanja sportske dvorane budimpeštanskog HOŠIG-a po slavnomu hrvatskom košarkašu Draženu Petroviću razgovarala je s majkom Biserkom i bratom Aleksandrom Petrovićem. Naravno, od sportskih događaja nije mogao izostati ni uspjeh Hrvatske nogometne reprezentacije koja je postala viceprvakom svijeta u Rusiji. Drugi dio Hrvatskog kalendara s petstotinjak fotografija u boji svjedoči nam o brojnim društvenim, kulturnim, vjerskim priredbama Hrvata u Mađarskoj 2018. godine, od državnih do regionalnih i mjesnih zbivanja.

Godišnjak Hrvata u Mađarskoj i dalje je ne samo najtiražnije izdanje nego i najomiljenije u hrvatskim obiteljima, koji se ne samo čita već i prelistava iz dana u dan te je tako i živi susret s hrvatskom materinskom riječju. S. B.

Trenutak za pjesmu

xxx

**Nitko se nije smilovao mojim suzama
Nitko me nije blagoslovio zvijezdama**

**Zbrka zvijezda
Strka suza**

**Izbor zvijezda je zlokoban
Skup suza je sumoran**

Ivan Golub

I Undanci imaju svoj Hrvatski bal u Horpaču

Po riječi predsjednika HKD-a „Veseli Gradišćanci“ na Undi, a ujedno i predsjednika mjesne Hrvatske samouprave, Štefana Kolosara, i ovoljetni, 22. Hrvatski bal Undancev u horpačkom restoranu Tamás, bio je dobro poiskan i jako uspješan. Kih 130 gostov se je odlučilo 9. februara, u subotu, zabavljati se skupa s Hrvatima iz Unde, Horpača, Koljnofa i Vedešina.

Pod peljanjem predsjednika Hrvatske samouprave u Vedešinu, Ferenc Völgyija, jur svako ljeto dojde cijeli autobus s 25 ljudi na undanski bal. Zvana nji, zabavu su počastili dr. Mladen Andrić, veleposlanik, i Maja Rosenzweig Bajić, savjetnik na Veleposlanstvu u Budimpešti, kot i Ivan Guban, predsjednik HDS-a, ki su svoj put potom nastavili u Hrvatski Židan, kade se je isto tako, ta dan održao Hrvatski bal. Za pozdravnimi riječi gosti su mogli pogledati tančenu ko-reografiju iz Splita u izvedbi KUD-a Veseli Gradišćanci, i poslušati melodije s Hrvatske i Gradišća od Ženske vokalne skupine Biseri i undanskih tamburašev. Fešta uz petrovski sastav Žgano, koje nazivaju i mladim Koprivam, naravno je durala sve do ranoga ujtira. Undanski „Veseli Gradišćanci“, kot jedno od najznačajnijih društav na gradišćanskoj folklornoj karti, 3. marcijuša, u subotu, ponovo pozivaju na folklorni festival, ovput u Horpač.

Tiho

Delegacija na pohodu Dvojezične škole i čuvarnice Mihovila Nakovića

U Koljnofu su 12. februara, utorak, Agica Sárközi direktorica škole i Ingrid Klemenšić predsjednica Hrvatske samouprave naselja primile visoku političku delegaciju u svojoj ustanovi. Imre Ritter parlamentani zastupnik Nimcevi i Richárd Tirsi voditelj Narodnosnoga odjela Državnoga tajništva za vjerske i narodnosne posle Ministarstva ljudskih resursov bili su na službenom pohodu, kade su se informirali o plani i sadašnji projekti dotične osnovne škole. Na susretu je bio i Matija Firtl, rodjeni Koljnofac, bivši zastupnik u Parlamentu, a sada stručni savjetnik državnoga tajnika.

Ingrid Klemenšić

Četarski ognjogasci čekaju pomoć za izložbu

Četarski ognjogasci ljetos će na 130. jubilej utemeljenja društva prirediti veliko slavlje, pri kom namjeravaju otpriti i dokumentarnu izložbu, za to prosu pomoćnu ruku stanovništva. Po planu je svečevanje predvidjeno 18. augustuša, kad će se predati i blagosloviti i novi Ognjogasni stan. K izložbi, ka će imati ulogu predstaviti bogati žitak i mogućnosti ovoga dobrovoljnoga društva u kom su služili mnoge generacije hrabrih mužev i ditičev, sad prosu sve one ki još imaju u svojem vlasništvu kipice, dokumente, staro dugovanje, bilo kakove stare spominke vezano uz ovu službu, da to posudu za ovu prezentaciju. Svaki materijal, ali predmet more se dolidati pri Zoltanu Biroczkiju, zapovidniku četarskih fajbegarov, ali na Općinskom stanu. Hvala svim na pomoći!

Tiho

Bogatstvo...

Jubilarni kipic iz 1989. ljeta

Hrvatski dobrotvorni bal eržebetvaroške Hrvatske samouprave

Dana 15. veljače eržebetvaroška Hrvatska samouprava u HOŠIG-ovoj blagovaonici priredila je Hrvatski dobrotvorni bal. Zabavu je splotom hrvatskih plesova otvorila nekolicina hošigovaca, polaznika skupine „Hrvatski biseri“. Goste, njih umalo sedamdeset, zabavljao je petrovošelski Pinka band, i bilo je vrijednih darova za tombolu.

Eržebetvaroška Hrvatska samouprava 2015. godine također je priredila Hrvatski dobrotvorni bal, čiji su prihodi tada bili namijenjeni za sufinanciranje putovanja stanara Hrvatskoga đačkog doma u Austriju, u tvornicu čokolade. Ovoga puta Samouprava, na čelu s predsjednicom, i HOŠIG-ovom odgojiteljicom Katicom Benčik, te vijećnicima: također HOŠIG-ovom odgojiteljicom Anicom Mandić i Franjom Čepelsigetijem, odlučili su i iz prihoda bala sufinancirati dio troškova boravka učenika, 3.-4. razredi, u Školi u prirodi. Zabavu je splotom hrvatskih plesova otvorila nekolicina hošigovaca, polaznika skupine „Hrvatski biseri“, s kojima je plesove uvježbala Snježana Ileš, bivša plesačica Umjetničkog ansambla „Luč“. Skupina, koja je pokrenuta na poticaj nekoliko roditelja, ima svoje probe svake srijede, izvan Hrvatske škole, u XIV. okrugu. Za dobru zabavu pobrinuo se petrovošelski Pinka

Ples skupine „Hrvatski biseri“

Dio gostiju

band, svirajući uspješnice poznatih hrvatskih pop i tamburaških sastava. Na priredbi su bili djelatnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, na čelu s veleposlanikom Mladenom Andrićem, predstavnici tvrtke „Ledo“, roditelji i nekoliko pedagoga Hrvatske škole. U 22 sata započelo je izvlačenje tombola, za što su darove dali: eržebetvaroška Hrvatska samouprava, tvrtka „Ledo“ i „Podravka“, Legenda Spirit Pálinkafőzde, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj i pojedini gosti. Glavna nagrada, putovanje u Međugorje s razgledanjem Sarajeva, Mostara i Dubrovnika, pripalo je roditelju Eriki Pásztor. Kako nam reče predsjednica Katica Benčik, u radnom je planu Samouprave i organiziranje putovanja na Riječki karneval, i Međugorje, pokoja izložba i uobičajeni dječji kampovi.

Kristina Goher

Pokladna veselica u Erčinu

Erčinska Hrvatska samouprava 16. veljače 2019. u prostorijama mjesne Knjižnice i Općeprosvjetnog doma Józsefa Eötvösa organizirala je uobičajenu Racku pokladnu veselicu, na kojoj se okupilo umalo sto pedeset osoba. Kao uvijek, i ovoga su puta, bez obzira na dob, svi gosti bili pod krinkom ili nosili masku, te jednako tako donijeli i vrijedne darove za tombolu. Domaćice, njih četrnaest, za predstavljanje i kušanje pripremile su pokladnice, kako one tvrde, po tajnim recepturama, koje se nasljeđuju s koljena na koljeno. Kao što je uobičajeno, priredba je i ovoga puta bila s naramkom, pa su prijatelji, obitelji pozivali i častili jedni druge kod obilnih stolova. Mjesna Pjevačka skupina „Jorgovani“, pripremila je iznenađenje. Naime, oni su na šaljiv način predstavili nekadašnji erčinski život 30-ih godina, kada su Hrvati Raci rado odlazili u krčmu „Gödör“, pokraj potoka Rába, i prijetili i nekadašnjim zabavama mještana. U priču se rado uključila i publika, pa su se prisjetili pokoje anegdote, ili duhovite priče. Na balu je svirao tukuljski sastav „Ledina“, ali bilo je hrvatskoga diskaća mlađeg naraštaja. Nadolazeća priredba erčinske Hrvatske samouprave jest svibanjska zabava na obali Dunava, kada će se kuhati bački, mjesni i ini specijaliteti. Tradicija je da su kulinarski majstori članovi obitelji Plesne skupine „Zorica“.

k. g.

Najveće spravišće Gradišćanskih Hrvatov u Sambotelu

Županijski bal u skrbi Prisičanov

Županijski Hrvatski bal u Sambotelu s njegovom organizacijom svako ljeto ogromnu odgovornost obisi na vrat aktualnomu gradišćanskomu naselju, koje je domaćin najveće zabave Gradišćanskih Hrvatov u zapadnoj Ugarskoj. Ljetos je sve bilo koncentrirano jur po peti put u prisički ruka i moramo jur na početku priznati i ovo malo selo, junački, vjerno veličini najvećega okupljanja Gradišćanskih Hrvatov u županijskom središtu, dalo je mjesto, uzrok i mogućnost u subotnjoj noći, 16. februara, 700 – 750 gostom da budu dilnici odličnoga štimunga. Pri vratu Kulturne i športske dvorane Agora, jur uobičajeno, kupica žganoga i mali dar su dočekali svakoga. „Velika je čast za Prisičane, da su ljetos mogli organizirati ov bal. Trsilu su se da bude sve u redu i da se u ovom balu do bijele zore dobro zabavljate“, rekla je uz ostalo, posudjena židanska moderatorica Mirjana Šteiner, u društvu Eszter Kirizs-Koósz ka je pak po ugarski pozdravila nazočne. Hrvatski veleposlanik u Budimpešti, dr. Mladen Andrić je u svoji pozdravni riči naglasio da sambotelški Hrvatski bal nije samo jedna zabava, već je zajedničko razmišljanje o hrvatskoj kulturi, jeziku i tradiciji. Predsjednik HDS-a, Ivan Guban, prikdao je dobru vist da će za nekoliko mised zajt ka kraju obnova nove zgrade Hrvatskoga školskoga centra kade će se odgajati budućnost ove zajednice. Dr. Tivadar Puskás, načelnik grada Sambote-

Jačkarni zbor Zviranjak na otvaranju bala

Ovo društvo kljetu će se spomenuti na 25. obljetnicu utemeljenja. Iako sad jur dobro vrime pauzira njevo aktivno djelovanje, još su uspjeli začarati publiku folklornom predstavom, zahvalju-

jući i negdašnjim plesačem. Za pobranje nošnjev su se pak zahvalili ovput i HKD-u Čakavci u Hrvatskom Židanu i HKD-u Veseli Gradišćanci na Undi. Pokidob u dičjoj grupi Židanske zvijezdice i mali Prisičani su kotirigi, s jačkom i tancom su razveselili mladi folklorashi skup-spravne. Jačkarni zbor u pratnji tamburaškoga sastava Prisički dečki, polipšao je s hrvatskimi jačkami kraj kulturnoga spektakla, kad je i Pavao Nickl, pred-

U atraktivnoj koreografiji „Prigorje“ prisički folklorashi

Do jutra se je tancalo

Časni gosti bala

la, s riči „Dobar večer, dragi Hrvati!“ zaslužio je burni aplauz i pozivao se je na ljeto 1977., kad je započet skupni žitak županijskih i sambotelških Hrvatov s prvim balom u ovom varošu. Janoš Grüll, poglavar Prisiike, svakoga je pozvao na očuvanje i daljnje prikdivanje hrvatskih vridnosti i kulturnoga bogatstva, što smo si najerbali od staristarjih i posebno se je zahvalio svim pomoćnikom ki su oduševljeno i skrbno redili da ov večer svi se dobro šperaju. U kulturnom programu smo vidili koreografije Antuna Kričkovića s tanci iz Prigorja i Banata, u izvedbi KUD-a Zviranjak.

sjednik prisičke Hrvatske samouprave, zaželjio svim dobru zabavu. U auli su znatiželjniki mogli pogledati i izložbu „Vridnosti – Gradišćanski Hrvati u Ugarskoj“, a večeru je nudio restoran Cafe Molo, čija šefica je takaj rođjena Prisičanka. Bezbrojne vridne tombole su našle svoje srićnjake, a Karambolo, Pinka-band, Šetnja i sastav iz Hrvatske, Od srca do srca, zvali su izmjenično u kolo, valcer, tango, polku ali uprav na rock and roll. Na velikoj tancoškoj placi bilo je mjesta za svakoga veseljaka. Pravoda svim na zdravlje, volju i veselje...

Tiho

Podravsko kolinje u Daranju

Ove je godine već deveti put priređeno Podravsko kolinje u selu Daranju. Deveto je natjecanje organizirano 9. veljača 2019. godine na otvorenom dvorištu tamošnje škole i bivšeg mlina. Na natjecanje se prijavilo ukupno jedanaest družina, koje su pristigle iz raznih naselja, bilo ih je iz bližih naselja kao družina sigetskih vatrogasca, ali su stigle iz Rumunjske i Slovačke. Hrvatsku su stranu na ovom festivalu prikazali četiri družine: daranjske Hrvatske samouprave, Hrvatske samouprave Šomođske županije, martinačkih Hrvatskih centrista te njihova budakovačka prijateljska družina.

Festival su započeli svinjokoljom koju je žiri već strogo bodovao. Klanje su sudionici mogli vidjeti na različite načine, strujom, puškom, kao što su i same svinje bile različite, pokoja se brže uhvatila, ali neku su morali goniti više da je uhvate. Kad su sve zaklane, otpočela je preradba svinje. Sve su družine na svojstven način obavljao posao, žiri je sve bodovao, od oblikovanja šunka do ukusa kobasice i čurke. Taj je daranjski festival jako poznat, zahvaljujući tome, bilo je mnogo ne samo sudionika nego i posjetitelja. Na natjecanje su se prijavili i profesionalci, koji se već godinama bave svinjokoljom. Sve su družine važnu ulogu posvetili i okolici gdje je tekla preradba. Kod „naših Hrvata“ bile su zastave i podravskim motivima okićeni stolnjaci, komadi narodne nošnje, što je simboliziralo tradiciju Hrvata u Mađarskoj. Tako je bilo i kod ostalih družina, i Sikuljci su okitili svoje „šatore“, sigetski su vatrogasci svojim potrepštinama okitili svoja mjesta, daranjski su bečari

Jedna od hrvatskih družina

Obradba

Paljenje na tradicionalan način

uredili svoju mađarsku kućicu, „jurtu“. Preko dana su barčanski puhački i podravski tamburaški sastav razveseljavali sudionike i promatrače, uz rad se pjevalo i plesalo, ugođaj je bio doličan, svi su posjetitelji uživali premda nisu radili, nego samo kušali jela. Osim uobičajenoga klanja organizatori su nudili razne druge programe: natjecanje u dizanju drvenih panjeva, natjecanje tko može više čurke pojesti za određeno vrijeme i tko može na vrijeme popiti više kuhana vina. S takvim malim natjecanjima i igrama su se članovi družina i posjetitelji zabavljali preko dana. Osim toga su bili razni koncerti i nastupi koji su također zabavljali publiku. Nakon kušanja tradicionalnih kolinjskih jela, žiri je bodovao kobasice, čurke, „frišketine“ i svečano je podijelio nagrade navečer. Prvo su mjesto osvojili profesionalci iz Kalmanče, koji su i lani odnijeli prvo mjesto. Nagrada za najveselije društvo pripala je Martinčanima, za najukusnije kuhano vino nagradu su dobili članovi družine Hrvatske samouprave Šomođske županije, posebnu je nagradu osvojila daranjska Hrvatska samouprava, a posebna nagrada Samouprave pripala je Budakovčanima. Nakon proglašenja rezultata slijedila je tombola, gdje je glavna nagrada bilo malo prase. Večer se nastavljala do kasnih sati sa zabavom i balom uza sastav Dinamit.

Ramona Štivić

Mala stranica

Stiže nam proljeće

Proljeće je jedno od najljepših godišnjih doba. U proljeće se priroda budi, neke od životinja prestaju spavati zimski san, rode i lastavice vraćaju se s juga, a i ljudi su veseliji. S ljepšim i toplim vremenom dolaze nam duži dani, a time i više boravka na otvorenome. Ožujak je prvi proljetni mjesec. Smatra se da hrvatski naziv dolazi od riječi laž, a odnosi se na prevrtljivost vremena u tome mjesecu. U rimskom kalendaru ožujak je bio prvi mjesec u godini. Nastupa osjetan prijelaz iz hladnog u topli dio godine, mjesec proljeća prožet je izmjenama hladnih i toplih razdoblja, a kako mjesec odmi-

če, topla su razdoblja sve češća i trajnija. Jačanje Sunčeva zračenja zbog sve manjeg kuta pod kojim pada na tlo rezultira porast srednje dnevne temperature, što utječe i na vegetaciju i pojavljuju se u prirodi prvi vjesnici proljeća.

Za pametne i pametnice

☀	O	D	U	G	A	S	I
N	A	R	B	O	Š	I	K
J	P	T	E	J	I	V	C
K	I	T	Š	O	M	P	L
A	Z	I	I	O	S	U	N
L	I	S	T	C	V	Ž	C
B	U	B	A	M	A	R	A
O	A	L	E	Č	P	E	D

Pronađite u osmosmjernici pojmove koji su prikazani slikama, a slova koja su ostala upišite na prazne crte!

P _ _ L _ _ E K _ _ E D _ _ A _ _ _ U _ _ _ !

Prvi vjesnici proljeća

PROLJETNO CVIJEĆE – ZANIMLJIVOSTI I LEGENDE

VISIBABA – simbol nade

- Najranija proljetnica, cvjeta već pod snijegom, od kraja veljače do travnja. Ona je simbol dolaska proljeća, često uzgajana i u vrtovima i u posudama.

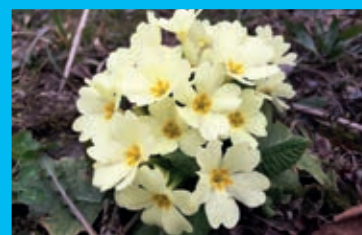

• LEGENDE I ZANIMLJIVOSTI:

Smatra se da je čarobna biljka iz Homerove „Odiseje“ zapravo bila visibaba. Ime je dobila vjerojatno zato što podsjeća na pogrbljenu bakiću, bar tako legenda kaže. Usamljena starica živjela je u kolibici, na rubu sela. Cviće joj je bilo jedina radost i jedini prijatelj. Brinula se o njemu, ono je bujalo, no samoća i godine pogrbile su staricu. Jednoga hladnog siječanskog jutra izašla je pred svoju kolibicu, ali njezina cvijeća više nije bilo, zatrpao ga je snijeg. Na mjestima gdje su na snijeg pale njezine suze, pojavili su se nježni cvjetići, pognuti poput nje. Tako, prema legendi, visibaba je postala simbol nade.

JAGLAC – simbol prve ljubavi

- Cvjeta već neposredno po otapanju snijega od kraja veljače do travnja. Plod je, kao i u svih jaglaca, jajoliki tobolac pun tamnosmeđih, bradavičastih sjemenaka. Raste na livadama sunčanih i suhih staništa, među grmljem, na obroncima i rubovima svijetlih, listopadnih šuma.

- LEGENDE I ZANIMLJIVOSTI: Kad mladić djevojci pokloni jaglaca, poručuje joj da je obožava. Jaglac je i simbol prve ljubavi. Za jaglac se vjerovalo da može vezivati energiju Sunca i tjerati zloduhe te pozitivno utjecati na čovjekovo zdravlje. Jaglačevi listovi smatraju se jednim od najbogatijih izvora vitamina C, osobito za cvatnje. Od cvjetova i listova može se dobiti i sirup ili čaj. Jaglac se jako dugo rabi u narodnoj medicini, posebno u liječenju grčeva, paralize i reumatičnih bolova. Sadrži salicilate, koji su glavni sastojak aspirina, pa uspješno ublažuje vrućicu i upalne tjebove. Čaj jaglačeva korijena blag je sedativ, uspješan u liječenju glavobolje.

Dobar glas keresturskoga Svinjokoljskog festivala prešao granicu

Najveći šator koji se može unajmiti bio je popunjen na VI. Festivalu svinjokolja 16. veljače u Keresturu, što su ga i ove godine skupa organizirale keresturska i fičehaska Seoska samouprava, u suradnji s mjesnom župom. Vrlo je uspješna priredba međunarodnoga značaja, naime natjecateljske družine i kulturna društva stizala su i s druge strane rijeke Mure, ovaj put iz Goričana i Donje Dubrave, a posjetitelji iz Varaždina, Zagreba i drugih naselja iz naše matične domovine. Pokrovitelji su Festivala i ove godine bili Péter Cseresnyés, državni tajnik inovacije i tehnologije Mađarske, i dr. Attila Pál, predsjednik Skupštine Zalske županije, koji su i sa svojom nazočnošću potvrdili važnost priredbe, na kojoj posebnu pozornost posvećuju pučkim običajima, gastronomiji, na kojem se predstavljaju domaći proizvodi i duže žitelji sjedne i druge strane granice.

Kojim redosljedom kušati izvrsna i ukusna svinjokoljska jela, možda je bilo jedino pitanje mnogih posjetitelja na keresturskome Svinjokoljskom festivalu na kojem su se svi posjetitelji mogli osjećati kao da su na svinjokolju kod vlastite kuće. Bilo je sve-

Keresturska vatrogasna družina puni kobasice.

okupili mladi poduzetnici obiteljskih gospodarstava za izradbu mesnih proizvoda iz Serdahela, Sumartona, Fičehaza; Kerestura i drugih naselja, odnosno iz Hrvatske, iz Donje Dubrave i Goričana.

U početku Festivala u ulozu domaćina sve drage goste pozdravio je načelnik Lajoš Pavlic i zahvalio mještanima na pomoći u organizaciji te dodao da je svinjokolje nekoć bio blagdan u obitelji, a to je tako i na Festivalu, samo ova obitelj mnogo je veća jer u nju stane mnoštvo dobrih ljudi s jedne i druge strane granice, koji se vole družiti, vole jedan drugomu pomoći, razmjenjivati iskustva u bilo kojoj temi. Često iz takvih druženja nastaju i gospodarske veze i stoga bi bila vrlo važna izgradnja još jednog mosta na Muri. Tim se mislima pridružio i zamjenik župana Međimurske županije Josip Grivec, naime, kako je rekao, most bi pridonio još boljoj prekograničnoj suradnji. Osam se družina natjecalo na Festivalu, čija je jela ocijenio stručni žiri, na čelu s Józsefom Prikrylom, majsto-

Lajoš Pavlic spretno je u pečenju kobasica.

„Dobravski mesari“, a treće su mjesto osvojili članovi keresturskoga Dovoljnog vatrogasnog društva pod imenom „Iskra“. Posebna je nagrada ocjenivačkog suda pripala goričanskoj družini koja je izradila stara pučka jela, npr. juhu

Djevojke iz pobjedničke družine nude juhu od zelja.

Pun je šator posjetitelja.

ga, od kolinjske mesne juhe, kisele juhe od pluća, juhe sa zeljem, do pečenja s lukom, punjenog mesa, pečenih jetara, krvavica, kobasica, čvaraka i drugih odličnih jela od svinjskog mesa. Bez obzira što su članovi pojedinih družina već u zoru morale ustati, da bi na vrijeme izradili sva ta jela, svi su bili razdragani, ljubazni, i osim mesnih proizvoda nudili svoju rakiju, kolače, sve što su imali. Iz hrvatskih pomurskih naselja sudjelovalo je mnoštvo mladih, njih su

rom. Ocjenjivali su juhu, pečeno meso, krvavice, kobasice i čvarke, a ukupan bod na pet jela dao je konačne rezultate za pobjedine družine. Ona s najviše bodova svake godine osvaja prijelazni pehar Festivala na godinu dana. Lani je to bila donjodubravski družina, a ove godine družina pod imenom „Süldök“ (Odojci) u sastavu od mnoštvo mladih serdahelskih i sumartonskih članova. Druga je najbolja družina bila lanjski prvaci pod imenom

od pluća, ćurke od kaše. Osim kušanja svinjokoljskih specijaliteta posjetitelji su mogli uživati u šarolikome programu, na čijem je repertoaru bilo i hrvatskih izvođača, primjerice donjodubravski Puhački orkestar koji je s izvrsnim glazbenim programom zabavljao sudionike Festivala, plesna skupina KUD-a Goričan predstavila je domaću folklornu baštinu, a Pjevački zbor „Ružmarin“ lijepe pučke popijevke pomurskih Hrvata.

Beta

Završnica natječaja Erasmus+ 2018 u Kapošu

Kapoška (kapošvarska) Ugostiteljska i turistička srednja škola Istvána Széchenyija 22. siječnja 2019. godine organizirala je završni dan uspješnog natječaja Erasmus+ 2018. Projekt je dobio ime „Susret s mediteranskom i alpskom gastronomskom kulturom“. Narečena Škola surađuje s Valamar Rivierom u sklopu „Erasmus+“ projekta mobilnosti za učenike i osoblje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Godine 2018. doveli su dvije-tri skupine učenika, od ukupno njih 45 koji u jeku sezone u Valamarovim objektima usavršavaju svoje kuharske, konobarske i slastičarske vještine kao dio ljetne stručne prakse. Učenicima su se oduševili mediteranskom kuhinjom, a umijeće pripreme vrhunskih slastica pokazao je i profesor u pratnji učenika, poznati mađarski slastičar Róbert Mihajlovits. Dio učenika zbog dobrog iskustva vraća se u Valamar već drugu godinu zaredom. Suradnja s Valamarom započela je i prije pokretanja Erasmus

programa, čak prije petnaest godina. Iskustvo koje mađarski učenici dobiju zahvaljujući mogućnosti obavljanja prakse doista je neprocjenjivo i potiče ih da razviju vještine koje se stvaraju hvalevrijednim i predanim radom. Učenici su preko tjedna odrađivali praksu, a slobodne su dane proveli u obilasku Istre i na plaži. Te izlete i cijeli projekt usklađivao je ravnatelj Škole László Kárász, koji je velik ljubitelj Hrvatske, studirao je i diplomirao u Zagrebu, i dandanas mu je važna hrvatsko-mađarska

suradnja te hrvatsko stanovništvo u Mađarskoj, zbog toga je dopredsjednik kapoške Hrvatske samouprave. Tijekom ovoga stručnog rada naučene hrvatske specijalitete prikazali su pozvanim gostima i ukratko izvijestili o uspješnosti natječaja. Tu su završnicu posjetili i generalni konzul Republike Hrvatske Drago Horvat te konzul savjetnik Neven Marčić.

Ramona Štivić

Sporazum o suradnji Virja i Nagybjajoma

U vijećnici Općinskog vijeća naselja Virja 11. siječnja 2019. godine u 11 sati upriličeno je svečano potpisivanje Sporazuma o suradnji i uspostavi prijateljskih odnosa između grada Nagybjajoma i Općine Virje. Suradnja između Nagybjajoma i Virje već ima prošlost, ali se taj novi Sporazum potpisalo u nadi za daljnju suradnju i za buduće zajedničke projekte financiranih iz EU fondova. Svečana čast za potpisivanje Sporazuma pripala je nađbjajomskoj gradonačelnici Czeferner Józsefné te u ime Općine Virja načelniku Mirku Peroku. Među pozvanim gostima bili su i generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat i konzul savjetnik Neven Marčić, zamjenik župana Darko Sobota, pročelnica Službe ureda župana Melita Ivančić, ravnateljica PORA Razvojne agencije Podravine i Prigorja Melita Birčić, zamjenik načelnika Općine Virje Davor Čižmešinkin, parlamentarni zastupnik Mađarske József Attila Móring te mađarska izaslanstva, vijećnice Općine Virje i ravnateljice naših vrtića, knjižnice i turističke zajednice, zaposlenici Jedinog upravnog odjela Općine Virje i pročelnica Kristina Filipović koja je i vodila protokol. Nađbjajomska je gradonačelnica zahvalila svima na suradnji, a načelniku Općine i Općini poklonila je jednu mađarsku zastavu te grb grada Nagybjajoma, koji prikazuje pticu koja je zaštitnica grada. Nakon svečanog potpisivanja Sporazuma, domaćini su goste iz Mađarske pozvali u razgledanje Općine, kako bi kući ponijeli lijepe uspomene na ovaj kraj.

Izvori: <https://epodravina.hr/foto-opcina-virje-potpisala-sporazum-o-suradnji-s-madarskim-gradom-nagybojom-nacelnik-perok-kliknuli-smo-na-prvu-veseli-me-ova-suradnja/>, <https://www.virje.hr/svecano-potpisivanje-sporazuma-o-suradnji-i-uspostavljanju-prijateljskih-odnosa-između-grada-nagybjajoma-i-opcine-virje/>, epodravina.hr

ŠTO TE NAM REĆ LJUDI?

ŠALNI IGROKAZ U 3 ČINI
AUTOR: JOŠKO WEIDINGER

IGROKAZAČKO DRUŠTVO PETROVOGA SELA
VAS SRDAČNO POZIVA NA PREMIJERU NOVOGA IGROKAZA.

Misto: Petrovo Selo, Kulturni dom

Vreme: 3. marčijuša 2019. (nedilja), u 15.00 i 19.00 uri

BAJA

U suorganizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske samouprave grada Baje i Kulturnog centra bačkih Hrvata, u četvrtak, 7. ožujka, priređuje se predstavljanje knjige "dr. sc. Roberta Skenderovića „Povijest podunavskih Hrvata (Bunjevaca i Šokaca) od doseljavanja do propasti Austro-Ugarske Monarhije“, objelodanjene 2017. godine u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice i Hrvatskoga instituta za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje. Autor Robert Skenderović dobitnik je ugledne nagrade za najbolju knjigu iz povijesti »Mirjana Gross« za 2017. godinu, koju dodjeljuju Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti i Društvo za hrvatsku povjesnicu. Predstavljanje će se održati u županijskom Domu narodnosti u Baji (Ulica Szabadság 23), s početkom u 17 sati, a tribinu će voditi profesor dr. Dinko Šokčević.

MARTINCI

Osnovna škola srdačno poziva sve zainteresirane na uobičajeni školski maskenbal, 1. ožujka 2019. od 14 sati u mjesni Kulturni centar Josipa Gujaša Džuretina. Ulaznice stoje 300 forinta. Tijekom priredbe moći će se kupiti tombola, za 50 forinta. Za nagrade tombole škola rado prima ponude od svakoga.

BUDIMPEŠTA

U sklopu HOŠIG-ove školske aktivnosti, 28. veljače 2019. od 15 sati u predvorju ustanove bit će Maskenbal. Za priredbu je odgovorna učiteljica Ivett Bangha. U vrtiću pak takva veselica bit će 1. ožujka od 9.30.

Croatica u utorak, 5. ožujka ove godine, od 18 sati priređuje društvenu tribinu. Gost je glasnogovornik hrvatske manjine u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Razgovor vodi: Kristina Goher. Zatim publika može postaviti pitanja. Organizator svakoga rado očekuje!

POŽEGA

Udruga Požeški čuvari baštine i tjednik Kronika požeško-slavonska organizira po peti puta gastro i etno manifestaciju 5. „Festival kulenove seke“, međunarodno i najveće natjecanje u Hrvatskoj, na kojemu se natječe najveći broj proizvođača debele kobasice ili kulenove seke. Natjecanje će se održati u subotu 2. ožujka od 19 sati u Vatrogasnom domu Velika. Manifestacija će se održati uz pokroviteljstvo Požeško-slavonske županije, općina i gradova, TZ i sponzora.

KAPOŠ

U tom je gradu 13. veljače 2019. godine upriličen informativni dan o projektu B Light za promicanje poslovne suradnje između mađarsko-hrvatskih malih i srednjih poduzeća u Poduzetničkom središtu Šomođske županije. Gábor Huszti, potpredsjednik Skupštine Šomođske županije, pozdravio je sudionike koji su bili informirani o prilikama za prijavu projekta. U programu B Light partner je Zaklada za poduzetništvo Šomođske županije. Cilj je pobude pružanje pomoći poslovnoj suradnji između malih i srednjih poduzeća s obje strane granice između Mađarske i Hrvatske. U okviru projekta, lani se od tvrtka očekivalo da se prijave za poslovnu suradnju s nekim hrvatskim partnerskim tvrtkama s određenom dodanom vrijednošću.

HRVATSKE ŠICE; PETROVO SELO

Prve nedilje posta, tj. 10. marčijuša, u nedilju, će zbogomdati kip Putujuće Celjanske Marije stanovnikom Hrvatskih Šic i otpodne u pol tretoj će se dalje gibati u Pinčenoj dolini. Sprohodi će ga petrovski ognjogasci, celjanski hodočasnici, člani kulturnih društava, a i vjernici iz Pinčene doline ter iz drugih mjesta. Na putu će prošecija zastati takaj na molitvu u pornovskoj crkvi, i u austrijskom Beledu/Bildeinu ter od državne granice sa svičami će Petrovišćani do kapele sv. Štefana peljati štatuu Celjanske Madone.

HRVATSKI ŽIDAN

Organizatori na fašensku povorku čekaju zainteresirane 2. marčijuša, u subotu, od 13 uri začeto, u spomenutom naselju. Mimohod u maškara ganut će se od Kulturnoga doma i na ulica će pozvati stanovnike na veselje. Ako ki gazda misli da kani nazočne pozvati k jilišu i pilišu, to će kotrigi karnevala za dobro zeti i k srcu srdačno primiti.